

Health Literacy and Ageing

การประชุมวิชาการประจำปี พ.ศ. 2561
เรื่อง Ageing in Digital Society: How Health Literacy works?

ดร.ดวงเนตร ธรรมกุล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Health Literacy and Ageing

Health Literacy and Ageing: Research

- ควรทราบก่อนว่าขณะนี้ผู้สูงอายุมี HL เป็นเช่นไร
 - ทราบได้จากงานวิชาการ หนังสือ งานวิจัย
 - ข้อมูลจากสื่อต่างๆ
 - ประเด็นปัญหาสุขภาพที่ประชาชนเข้าโรงพยาบาล

รู้แต่ไม่ทำ รู้แต่ถูกหลอก
ไม่รู้แต่ทำ ไม่รู้และถูกหลอก

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Health Literacy and Ageing

การสื่อสารกับผู้ป่วยสูงอายุที่เป็นมะเร็ง นอกเหนือจากการให้ข้อมูลทางสุขภาพแล้ว ประเด็นที่ต้องคำนึงถึงระบบสุขภาพ ว่ามีความรอบรู้ทางสุขภาพในการจัดการโรคได้อย่างสำเร็จ (ความก้าวหน้าในการรักษา ดูแลพยาบาลโรคได้) และมีความต้องการในเรื่องการจัดการโรคนี้นมากหรือไม่ และในการสื่อสารต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของผู้สูงอายุและผู้ดูแลด้วย

Sparks, L., & Nussbaum, J. F. (2008).

Health literacy and cancer communication with older adults. Patient Education and Counseling, 71, 345-350.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Health Literacy and Ageing

ประเด็นทางความรู้ทางสุขภาพทางจิต

เป็นบทบาทที่สำคัญของพยาบาลในการให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตสู่สาธารณะ ทั้งในเรื่องการป้องกัน การสังเกตอาการผิดปกติที่พบได้ในเบื้องต้น การเฝ้าระวังปัญหาทางจิตที่พบได้ จึงควรทราบระดับความรู้ทางสุขภาพจิต (Mental health literacy: MHL) ของประเทศสิ่งควรรู้ว่าอยู่ในระดับใด

Jay, J. L., Tay, Y. F., Yobas, P. K. (2018).

Mental health literacy levels. Archives of Psychiatric Nursing, Article in Press.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Health Literacy and Ageing

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางสุขภาพกับสถานะของโรคเบาหวานในผู้สูงอายุ

- ผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวาน จำนวน 429 คน การมีความรอบรู้ทางสุขภาพที่ต่ำ จะพบระดับน้ำตาลในเลือดที่สูง รวมถึงการมี A1C สูง (ไม่พบสิ่งนี้ในเพศชาย)

Quartuccio, M., Simonsick, E. M., Langan, S., et al.(2018). The relationship of health literacy to diabetes status differs by sex in older adults. Journal of Diabetes and Its Complications 32: 368-372.

<http://nurse.du.ac.th/>

ความรู้ทางสุขภาพของโรคหลอดเลือดหัวใจ: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ จากรายงานวิจัย 10 เรื่อง พบว่า 2 เรื่องเป็น RCTs มี Low HL อยู่ 30.5% ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ เพศชาย จากกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ขาว และเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจหลายอย่าง มีการศึกษาไม่สูง สถานะทางเศรษฐกิจไม่เอื้อประโยชน์ให้ มีโอกาสน้อยที่จะได้รับการวินิจฉัย Low HL สัมพันธ์กับการกลับเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ความเครียดที่สูงและการสนับสนุนทางสังคมที่น้อย

Gabriela Lima de Melo Ghisí, Gabriela Suéllen da Silva Chaves, Raquel Rodrigues Britto, Paul Oh. (2017). Health literacy and coronary artery disease: A systematic review. Patient Education and Counseling 101: 177-184.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Health Literacy and Ageing

<http://nurse.du.ac.th/>

โรคหอบหืด

- Soones, T. N., Lin, J. L., Wolf, M. S., O'Connor, R., Martynenko, M., Wisnivesky, J. P. et al. (2017). Pathways linking health literacy, health beliefs, and cognition to medication adherence in older adults with asthma. J ALLERGY CLIN IMMUNOL. 139 (3): 804-809.

Clinical implications: ควรปรับปรุงความสามารถในการใช้ยาของผู้เป็น Asthma (ผู้สูงอายุ) ที่มี HL ต่ำและมีระดับการรับรู้ที่ลดลง เพราะตัวแปรเหล่านี้ มีผลต่อการควบคุมโรค

ศร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

โรคมะเร็งเต้านมรายใหม่ในวัยสูงอายุ

- Halbach, S. M. , Endersa, A., Kowalski, C., Pfortner, T. K., Pfaff, H., Wesselmannb, S., et al. (2016). Health literacy and fear of cancer progression in elderly women newly diagnosed with breast cancer—A longitudinal analysis. Patient Education and Counseling. 99: 855-862.

- Access, Understand, use health information ความกลัว และการเข้าถึง ความเข้าใจ และการนำไปใช้ความรู้ในเรื่องนี้

ศร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

- Freund, O., Reyhav, I., McHaney, R., Goland, E., Azuri, J. (2017). The ability of older adults to use customized online medical databases to improve their health-related knowledge. International Journal of Medical Informatics. 102: 1-11.
- ผลการปรับปรุงความรู้ทางการแพทย์ ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในประชากรสูงอายุที่เป็นสมาชิก, และผู้ป่วยสูงอายุที่มีความต้องการ ใช้ technology ในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

ศร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

- Navarro-Rubio, M. D., Rudd, R., Rosenfeld, L., & Arrighi, E. (2016). Health literacy: Implications for the health system. Med Clin (Barc). 2016;147(4):171-175.
- It is essential to consider the training of health professionals interacting with patients.
- มีความสำคัญในการฝึกบุคลากรทีมสุขภาพในการสื่อสารข้อมูลทางสุขภาพกับผู้ป่วย

ศร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

เครื่องมือวัด HL

- Chunga, M. H., Chenb, L. K., Pengb, L. N., Chi, M. J. (2015). Development and validation of the health literacy assessment tool for older people in Taiwan: Potential impacts of cultural differences. Archives of Gerontology and Geriatrics. 61: 289-295.

ศร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

Health Literacy INDEX

- Andrade, I., Silva, C., Martins, A. C. (2017). Application of the Health Literacy INDEX on the development of a manual for prevention of falls for older adults. Patient Education and Counseling. 100: 154-159.

ในประเทศไทย บริบทไทย

ศร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

ความสัมพันธ์ระหว่างความสุข ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

พบว่าความสุขมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรอบรู้ทางสุขภาพ ($p < .05$) และคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรอบรู้ด้านสุขภาพ ($p < .01$)

อุทุมพร ศรีเชื่อนแก้ว. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างความสุข ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ ต.เวียง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่. วิทยาการสหเวชศาสตร์ (พัฒนการมนุษย์) ม.มหิดล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ความฉลาดทางด้านสุขภาพและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับประทานยาในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเปียงหลวง จังหวัดเชียงใหม่

ความฉลาดทางด้านสุขภาพอยู่ระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์ด้านบวกกับการรับประทานยาในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ระดับต่ำ ($p < 0.01$)

อรุณี หล้าเขียว, ทวีวรรณ ขาสีเครือ. (2558). รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ กลุ่มระดับชาติ ด้านวิทยาศาสตร์. 1(6): 635-649.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ความแตกต่างด้านสุขภาพในกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองหอย จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มเสี่ยงมีความแตกต่างด้านสุขภาพในระดับก้ำกึ่ง และระดับไม่เพียงพอ ร้อยละ 51.5 และ 37.5 ส่วนที่ต้องปรับปรุงคืออ่านและจดจำประเด็นหลักที่สำคัญของโรค, สืบค้นข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย, Meaning of BMI, อาหารที่มีเกลือสูง

นงลักษณ์ แก้วทอง, ลักขณา เดิมศิริกุลชัย, ประสิทธิ์ สิริพันธ์, ธราดล เก่งการพานิช และขวัญเมือง แก้วคำเกิง. (2557). วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ. 30(1): 45-56.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ความฉลาดทางสุขภาพของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ

1. สามารถนำเสนองาน
2. สามารถสื่อสารให้คนมีความเข้าใจ
3. สามารถปฏิบัติงานตามข้อเท็จจริงที่รับได้

อภิญญา อินทรรัตน์. (2557). วารสารพยาบาลทหารบก. 15(3): 174-178.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

การเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในประชากรผู้สูงอายุ

มีข้อจำกัดในการฟังและอ่านคำแนะนำ ข้อมูลสุขภาพ หรือใบสั่งยาของแพทย์ ซึ่งมีความจำเป็นต้องอาศัยความรู้ด้านสุขภาพประกอบด้วย ทักษะทางการรับรู้ และทักษะทางสังคมในการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง

เน้นทักษะ

ขวัญเมือง แก้วคำเกิง และดวงเนตร ธรรมกุล. (2558). วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 9(2): 1-8.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

อิทธิพลของความแตกต่างด้านสุขภาพ การรับรู้สมรรถนะแห่งตน และการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยกับบุคลากรสุขภาพต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงปฐมภูมิ

พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงปฐมภูมิ อยู่ในระดับดี ความแตกต่างด้านสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะแห่งตน สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงปฐมภูมิได้ร้อยละ 39

การสื่อสารระหว่างผู้ป่วยกับบุคลากรสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงปฐมภูมิ

พญามณี ทองกระจง (2559). วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

7-11ที่เื้อต่อ HL

- เติมเต็มช่องว่างทางความรู้ เพื่อนำไปสู่ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ : ทางเลือกงานวิจัยด้านสุขภาพในอนาคต (2559).
- ปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชากรกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในจังหวัดอุทัยธานีและอ่างทอง
- ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ในการใช้ยาต่อความฉลาดทางสุขภาพด้าน การใช้ยาและความร่วมมือในการใช้ยาของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้
- การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

4 โรคเรื้อรัง 4 ปัจจัยเสี่ยงที่สามารถปรับเปลี่ยนได้

NCD	ทานอาหารไม่สมดุล	ขาดการออกกำลังกาย	บริโภคยาสูบ	บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
โรคหัวใจและหลอดเลือด	✓	✓	✓	✓
โรคเบาหวาน	✓	✓	✓	✓
โรคมะเร็ง	✓	✓	✓	✓
โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง			✓	

World Health Organization

การฝึกให้รู้เท่าทันสื่อในวัยสูงอายุ

- Media Literacy
- การฝึกการตัดสินใจ การตรวจสอบ การเชื่อคำพูดผู้อื่น
- เทคนิคการพูดกลับ ใช้เทคนิคการสะท้อนกลับ
- ถ้าไม่เชื่อ ถ้าไม่ทำ จะเกิดอะไร ทำให้ได้บทวนกระบวนการคิด
- สื่อเรื่องอาหาร ได้สารอาหารครบหรือไม่
- อ้วน มั่น ตัน คือ

ดร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

โปรดสังเกต_ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

- อบอุ่นเหมือนบ้าน ให้บริการโดยพยาบาลและทีมงานมีอาชีพ
- ความแตกฉานด้านสุขภาพและผลลัพธ์ทางคลินิกของผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดผิดปกติและเบาหวานชนิดที่ 2
- The development and application of the ABCDE-health literacy scale for Thais

ดร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

บทบาทของพยาบาลในการนำความฉลาดรู้ด้านสุขภาพสู่การปฏิบัติ_ด้านการวิจัย

Health Literacy, Medication Adherence, and Blood Pressure Level among Hypertensive Older Adults treated at Primary Health Care Centers

- Wannasirikul, P., Termsirikulchai, L., Sujirarat, D., Benjakul, S., Tanasugarn, C. (2559). The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health. 47(1): 109-120 (Thailand)

ดร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

สรุปสถานการณ์ HL ที่เดิมยังไม่เต็ม

- การพัฒนาเครื่องมือวัด HL
- ระดับการมี HL ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ
- ปัจจัยของทีมงานสุขภาพที่ส่งผลต่อการมี HL
- ความสัมพันธ์ระหว่าง HL กับตัวแปรอื่นๆ
- การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างให้เกิด HL
- ความปั่นป่วนของสื่อกับ HL

ดร.ดวงนพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

การฝึกให้รู้เท่าทันสื่อในวัยสูงอายุ

- ผู้สูงวัยชาย
- การสื่อสารเป็นอย่างดี
- การรับฟัง การได้ยินชัดเจน???
- สื่อ สร้างสรรค์ ชวนเชื่อ มีความจริงอยู่เท่าไร????

รศ.ดร.นพพร ธรรมกุล

<http://nurse.dusit.ac.th/web/>

โครงการ North Karelia
ของประเทศฟินแลนด์ เริ่ม
ปี 1972

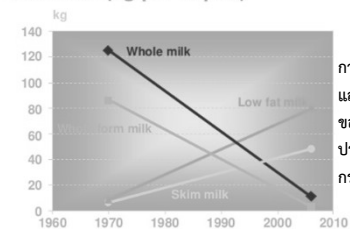
The great reduction in butter and milk consumption in Finland has been a complex process with huge constraints ("fatwar") in a dairy farming society. It has concerned many sectors, but the health argument through people and medical doctors has ultimately driven the social process for healthier diets.

THL

NATIONAL INSTITUTE FOR HEALTH AND WELFARE, FINLAND

<http://nurse.dusit.ac.th/>

Milk Consumption in Finland in 1970 and 2006 (kg per capita)

การอภิปราย
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ของทีมนักสุขภาพ ร่วมกับ
ประชาชน เป็นการสร้าง
กระแสข้อมูลที่สำคัญ

THL

NATIONAL INSTITUTE FOR HEALTH AND WELFARE, FINLAND

<http://nurse.dusit.ac.th/>

ใครคือ Health Educator

<http://nurse.dusit.ac.th/>

ยาบาล ทีม
สุขภาพ อย่างตก
เป็นเครื่องมือของ
สินค้าที่มีส่วนสร้าง
ความรอบรู้ทาง
สุขภาพ

<http://nurse.dusit.ac.th/>
<http://nurse.dusit.ac.th/>

A Nurse's Eye-View on Health Literacy in Older Adults

Qualitative from 8 nurses	Problems
• Literacy Barriers • Aging Process • Social resources	• Pervasive • Numeracy • Medication management problems

Matthews, L. A., Shine, A. L., Currie, L., Chan, C. V., and Kaufman, D. R. A Nurse's Eye-View on Health Literacy in Older Adults. 11th International Congress on Nursing Informatics, June 23-27, 2012.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Health Literacy and Ageing

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

- E-mail: doungnetre@yahoo.com,
: doungnetre_thu@dusit.ac.th My QR Code
: doungnetre@hotmail.com

(O) 02-423-9470
089-131-0107

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Health Literacy and Ageing